

УДК 796.015.132

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-219-138-144

ДУБОВОЙ Олександр –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри олімпійського та професійного спорту
Державного закладу «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8166-6223>

e-mail: DAVSTRONGMAN@gmail.com

ДУБОВОЙ Володимир –

доктор філософії з професійної освіти, старший викладач
кафедри олімпійського та професійного спорту
Державного закладу «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9400-3012>

e-mail: i0990770862@gmail.com

АНДРЕЄВ Максим –

викладач кафедри олімпійського і професійного спорту
Державного закладу «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-0503-5124>

e-mail: judoeast36@gmail.com

ПАВЛОВ Роман –

викладач кафедри олімпійського та професійного спорту
Державного закладу «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-5382-9541>

e-mail: roman.pavlov.rpg@gmail.com

СПАКОВА Дар'я –

викладач кафедри олімпійського та професійного спорту
Державного закладу «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-8523-6547>

e-mail: dasha.aleksa1993@gmail.com

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СПОРТИВНОГО ТРЕНЕРА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ, ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

У статті здійснено комплексне теоретичне узагальнення професійної діяльності спортивного тренера в умовах динамічних змін сучасного суспільства, зокрема в контексті освітніх реформ, соціокультурних викликів та впровадження цифрових технологій у спортивну галузь. На основі аналізу вітчизняних і зарубіжних джерел наукової літератури висвітлено ключові фактори, що обумовлюють ефективність тренерської діяльності: високий рівень педагогічної майстерності, емоційно-вольова і психологічна стійкість, інноваційна гнучкість, аналітичність мислення, креативність у прийнятті рішень, а також соціальна відповідальність перед спортсменом і суспільством загалом. Наголошено, що сучасний спортивний тренер – це не лише носій професійних знань і навичок у сфері фізичної підготовки, а й багатофункціональний фахівець, який виконує роль наставника, психолога, лідера команди, фасилітатора освітнього середовища, промоутера цінностей здоров'я та активного способу життя. Професійна підготовка тренера повинна мати міждисциплінарний характер і охоплювати широкий спектр компетенцій: від методико-технологічної обізнаності до здатності управляти комунікативною, мотиваційною, емоційною та когнітивною сферою спортсменів різного віку і рівня підготовленості.

Особливу увагу приділено психологічним аспектам діяльності тренера, включно з умінням створювати позитивний мікроклімат у команді, формувати довірливі стосунки з вихованцями, забезпечувати індивідуалізацію тренувального процесу з урахуванням психофізіологічних особливостей. Акцентовано на значущості цифрових технологій: інструментів відеоаналізу, мобільних застосунків, онлайн-платформ, що сприяють ефективному моніторингу стану спортсменів, корекції навантаження та прогнозуванню результатів. Узагальнено зарубіжний досвід підготовки тренерських кадрів, що ґрунтується на принципах академічної мобільності, міждисциплінарності, адаптивності до викликів часу та дотриманні етичних норм професії. Отримані результати становлять теоретичне підґрунтя для модернізації підготовки тренерських кадрів в Україні з урахуванням міжнародних освітніх стандартів.

Ключові слова: тренер, професійна діяльність, компетентність, спортивна педагогіка, спортивна психологія, інновації, розвиток спортсмена, тренувальний процес, професійна підготовка, цифрові технології.

DUBOVOY Oleksandr –

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor, Associate Professor
of the Department of Olympic and Professional Sports
State Institution «Taras Shevchenko Luhansk National University»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8166-6223>
e-mail: DAVSTRONGMAN@gmail.com

DUBOVOY Volodymyr –

Doctor of Philosophy in Professional Education,
Senior Lecturer, Department of Olympic and Professional Sports
State Institution «Taras Shevchenko Luhansk National University»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9400-3012>
e-mail: i0990770862@gmail.com

ANDREEV Maksym –

Lecturer of the Department of Olympic and Professional Sports
State Institution «Taras Shevchenko Luhansk National University»
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-0503-5124>
e-mail: judoeast36@gmail.com

PAVLOV Roman –

Lecturer of the Department of Olympic and Professional Sport
State Institution «Taras Shevchenko Luhansk National University»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-5382-9541>
e-mail: roman.pavlov.rpg@gmail.com

SIPAKOVA Daria –

Lecturer of the Department of Olympic and Professional Sport
State Institution «Taras Shevchenko Luhansk National University»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-8523-6547>
e-mail: dasha.aleksa1993@gmail.com

PROFESSIONAL ACTIVITY OF A SPORTS COACH: PEDAGOGICAL, PSYCHOLOGICAL, AND INNOVATIVE DIMENSIONS

The article presents a comprehensive theoretical generalization of the professional activity of a sports coach in the context of dynamic societal changes, particularly in light of educational reforms, sociocultural challenges, and the integration of digital technologies into the sports domain. Based on the analysis of Ukrainian and international scientific literature, the paper highlights the key factors influencing the effectiveness of coaching: a high level of pedagogical mastery, emotional and psychological resilience, innovative flexibility, analytical thinking, creativity in decision-making, and social responsibility toward athletes and society.

It is emphasized that the modern coach is not merely a specialist in physical training but a multifunctional professional who assumes the role of mentor, psychologist, team leader, facilitator of the educational environment, and promoter of health and active lifestyle values. The professional training of coaches should be interdisciplinary in nature, encompassing a broad range of competencies from methodological and technological proficiency to the ability to manage the motivational, communicative, emotional, and cognitive domains of athletes across various age groups and skill levels.

Special attention is given to the psychological dimensions of coaching, including the ability to foster a positive team climate, build trust-based relationships with trainees, and individualize the training process according to athletes' psychophysiological characteristics. The article also focuses on the importance of digital tools, such as video analysis systems, mobile applications, and online platforms, which facilitate effective health monitoring, load adjustment, and performance forecasting. The study summarizes international experiences in coach education, grounded in principles of academic mobility, interdisciplinarity, adaptability to contemporary challenges, and adherence to professional ethics. The findings provide a theoretical basis for modernizing the training of coaching personnel in Ukraine in line with global educational standards.

Key words: coach, professional activity, competence, sports pedagogy, sports psychology, innovation, athlete development, training process, professional training, digital technologies.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У сучасних умовах розвитку спорту спортивний тренер перестає бути виключно носієм методичних знань і перетворюється на універсального фахівця, діяльність якого охоплює педагогічну, психологічну, організаційно-управлінську, інформаційно-комунікаційну та інноваційну складові. Успішність тренера дедалі більше залежить не лише від його професійної обізнаності у сфері фізичної підготовки, а й від умінь працювати зі спортсменами як з особистостями, адаптуватися до динамічних змін у спортивному середовищі, застосовувати сучасні технології та будувати ефективну комунікацію з командою. Це зумовлює необхідність переосмислення теоретико-методичних засад тренерської професії в умовах нових освітніх і соціальних викликів.

Вітчизняні та зарубіжні дослідження (Бондаренко О. В., Пільова С. Г., 2023; Kavoura & Ryba, 2020; Otravenko O. et al., 2024 та ін.) засвідчують зростаючу значущість міждисциплінарного підходу до формування тренерської компетентності. Зокрема, акцент робиться на важливості

інтеграції педагогіки, психології, менеджменту, цифрових технологій та етики у систему професійної підготовки тренера. За сучасних умов спортивної діяльності, яка часто поєднує освітні, рекреаційні та професійно-змагальні функції, тренер має володіти ширшим, ніж традиційний, арсеналом професійних навичок [1; 14; 16].

Актуальність дослідження також обумовлена зростаючим впливом цифровізації на спортивне тренування: використання фітнес-трекерів, відеоаналізу, онлайн-платформ, систем моніторингу фізіологічних показників вимагає від тренера здатності не лише оперувати новітніми технологіями, але й критично їх оцінювати та інтегрувати в практику на основі доказових підходів. У цьому контексті особливої ваги набуває питання інноваційної культури тренера як складника його професійної ідентичності.

Крім того, в умовах соціальних трансформацій, спричинених пандемією, війною, глобальними міграціями та змінами в освітній парадигмі, спостерігається зростання запиту на емоційно компетентних, етично орієнтованих та

гнучких до змін фахівців. Тренер має бути здатним не лише до навчання, але й до фасилітації соціальних процесів у спортивному колективі, виступаючи як лідер думки, мотиватор і стабілізатор командної динаміки.

Усе це зумовлює потребу в науковому переосмисленні професійної діяльності спортивного тренера як складної, багатовимірної та соціально значущої практики, що потребує системного підходу до підготовки, постійного вдосконалення та відкритості до інновацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Упродовж останніх років спостерігається зростання наукового інтересу до дослідження професійної діяльності спортивного тренера як багатофункціонального фахівця в умовах трансформаційного суспільства. У центрі уваги сучасних дослідників – не лише методико-організаційні аспекти тренерської роботи, а й педагогічна майстерність, психологічна стійкість, інноваційна компетентність і здатність до саморефлексії та лідерства.

Проблематика професійної підготовки тренера знаходить відображення у працях українських учених О. В. Бондаренка, С. Г. Пільової, Т. Ю. Круцевич, А. В. Цюсь, Л. М. Кузьомко, В. В. Гейтенка, а також у дослідженнях міжнародних авторів Р. Potrac, R. Lyle, L. Nelson, J. Jones, які акцентують увагу на педагогічному, психологічному та етичному аспектах діяльності тренера.

Зокрема, у роботі Бондаренка О. В. та Пільової С. Г. (2023) розкривається філософське підґрунтя тренерської діяльності, наголошується на ролі ціннісно-сміслових орієнтацій та моральної відповідальності тренера у процесі формування особистості спортсмена. Вони підкреслюють, що ефективна тренерська діяльність ґрунтується не лише на професійній обізнаності, але й на глибокому розумінні природи людських стосунків у спорті [1].

Бурла А., Петренко О., Бурла О., Босько В. (2023) акцентують увагу на психологічних аспектах діяльності тренера, зокрема емоційній регуляції, емпатії, вмінні створювати сприятливий соціально-психологічний клімат у команді. Автори відзначають зростання ролі емоційного інтелекту як базової складової професійної успішності тренера [2].

Актуальні тенденції підготовки фахівців фізичної культури й спорту у країнах ЄС висвітлено у праці Іванія І. (2019). Дослідник підкреслює важливість уніфікації тренерської освіти згідно з європейськими стандартами, впровадження міждисциплінарних підходів і навчання на засадах мобільності та інноваційності [3].

Вагомий внесок у розробку теоретико-методичних засад тренерської діяльності здійснено Ковальчуком В. І. (2014), який акцентує увагу на специфіці професійних функцій тренера у структурі спортивної підготовки, зокрема плануванні, мотивації, контролі, аналізі результатів. Сергієнко В. М. (2022) узагальнює підходи до формування тренерської компетентності, базую-

чись на системному поєднанні знань, навичок і особистісних якостей [5; 8].

Питання впровадження інновацій у тренерську діяльність розглядаються у працях Качана О. А. (2017) та Шинкарьова С. І., Шинкарьової О. Д. (2023). Дослідники вказують на перспективність використання цифрових платформ, відеоаналізу, віртуальних симуляцій, мобільних додатків, а також на необхідність розвитку ІТ-компетентностей у тренерському середовищі [4; 11].

Лаврентьев О. М., Крупеня С. В., Малинський І. Й. (2021) досліджують моделі професійної підготовки тренерів з обраного виду спорту, розкриваючи важливість індивідуалізації освітніх траєкторій з урахуванням специфіки кожної спортивної дисципліни [6].

У міжнародному контексті варто відзначити праці Otravenko O. et al. (2024), де розглянуто значення соціальної активності тренера у збереженні здоров'я спортсменів, та Shynkarova O. & Semyvolos L. (2023), які проаналізували особливості тренерської діяльності у кінному спорті як галузі, що потребує підвищеної емоційної делікатності, адаптивності та емпатійного підходу [14; 15].

Також сучасні українські науковці (Шинкарьов С. І., Шинкарьова О. Д., Шинкарьова Н. Г., 2025) наголошують на значущості формування професійної майстерності тренера у межах освітнього процесу, орієнтованого на практико-орієнтовану та діяльнісну складову підготовки [13].

Узагальнення зазначених джерел дозволяє стверджувати, що тренерська діяльність потребує не лише технічної досконалості, а й високого рівня педагогічної та психологічної культури, готовності до постійного оновлення знань, застосування інноваційних рішень і формування етичної професійної ідентичності.

Метою статті є комплексний теоретичний аналіз професійної діяльності спортивного тренера в умовах сучасних освітніх, психологічних та інноваційних викликів із визначенням ключових компетентностей, чинників ефективності тренерської роботи та перспектив модернізації підготовки фахівців у сфері фізичної культури і спорту.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Професійна діяльність спортивного тренера – це складна, поліфункціональна система, яка поєднує у собі педагогічну, психологічну, аналітичну, організаційну та інноваційно-технологічну складові. Від ефективності тренера залежить не лише рівень спортивної підготовленості його вихованців, а й формування здорової мотивації, стійкої етичної позиції та соціальної адаптації спортсмена.

Тренерська професія традиційно має педагогічне підґрунтя, оскільки вона передбачає не лише навчання техніко-тактичних дій, а й виховання особистості спортсмена. Як зазначає Сотник Ж. Г. (2021), педагогічна майстерність тренера проявляється у здатності створити комфортне освітнє середовище, де спортсмен

розвивається гармонійно – фізично, морально, інтелектуально [9].

У системі підготовки спортсменів ключовим є дотримання принципів наочності, доступності, свідомості та активності. Тренер має володіти методичною гнучкістю – адаптувати матеріал до вікових, статевих, індивідуальних особливостей спортсменів, враховувати рівень їхньої мотивації та життєвого досвіду.

Наприклад, у роботі з юними баскетболістами тренер не лише формує ігрові навички, але й прищеплює командну культуру, вчить відповідальності, взаємоповаги та толерантності – тобто виконує функції педагога і вихователя.

Зростаючі вимоги до результатів, стресові ситуації на змаганнях, ризики емоційного вигорання вимагають від тренера високого рівня психологічної готовності. Як підкреслює Бурла А. та соавт. (2023), тренер повинен володіти навичками емоційної регуляції, вмінням створювати атмосферу довіри та підтримки, бути здатним розпізнавати емоційний стан спортсмена й адекватно реагувати [2].

Психологічна компетентність включає також здатність мотивувати як за допомогою зовнішніх факторів (похвала, змагання), так і внутрішніх (віра в себе, прагнення до самореалізації). Важливим є вміння працювати з командною динамікою, долати конфлікти, підтримувати спортсменів у періоди поразок.

У паралімпійському спорті тренер часто виконує роль психолога-наставника, який допомагає подолати бар'єри, пов'язані з фізичними чи соціальними обмеженнями.

Впровадження цифрових технологій радикально змінює тренерську практику. Сучасні тренери використовують смарт-годинники, мобільні додатки, відеоаналізи, онлайн-платформи для моніторингу навантаження, біомеханіки рухів і стану здоров'я спортсмена. Як стверджують Шинкарьов С. І., Шинкарьова О. Д. (2023) цифровізація тренувального процесу дозволяє оптимізувати навчання, робити його точнішим і науково обґрунтованим [11]. У підготовці легкоатлетів широко використовуються відеоаналізи стрибків та бігу, які дозволяють тренеру відстежувати технічні помилки й негайно їх коригувати.

Водночас інноваційність тренера проявляється не лише у використанні технологій, а й у здатності мислити критично, змінювати підходи, інтегрувати міждисциплінарні знання, бути відкритим до педагогічного експерименту.

Згідно з Мулик В. В. та Камаєвим О. І. (2017), тренерська діяльність – це система, в якій кожен елемент (навантаження, мотивація, контроль, зворотний зв'язок) взаємопов'язаний. Ефективний тренер має розуміти структуру мікро-, мезо- та макроциклів, планувати тренування з урахуванням періодизації, варіативності, адаптації до зовнішніх умов [7].

Тренер також виконує функції менеджера – організовує роботу команди, забезпечує зв'язок із медичним персоналом, батьками, спортивними органами, координує участь у змаганнях, розробляє стратегію підготовки.

У підготовці професійної команди з волейболу тренер створює план сезону, координує дії фізіотерапевтів, спортивних психологів, аналітиків, контролює адаптацію нових гравців.

Європейська практика підготовки тренерів орієнтована на мобільність, міжкультурність, академічну свободу, етичні принципи. Іваній І. (2019) підкреслює, що навчання тренера має включати як традиційні дисципліни (анатомія, фізіологія, методика), так і інноваційні (спортаналітика, digital-coaching, психоосвіта) [3].

Otravenko et al. (2024) наголошують на важливості соціальної активності тренера в аспекті здоров'язбереження, а Shynkarova O. & Semyvolos L. (2023) – на емоційній інтелігентності як вирішальному факторі ефективності у видах спорту, що вимагають тісного контакту людини й тварини [14; 15].

Важливим є компетентнісний підхід у діяльності тренера. Компетентність – інтегративна характеристика особистості, яка визначає здатність ефективно діяти в професійній ситуації. У таблиці нижче подано структуру базових і спеціальних компетентностей спортивного тренера (табл. 1)

Таблиця 1.

Компетентності спортивного тренера

Група компетентностей	Характеристика
Загальнопрофесійні	Знання з анатомії, фізіології, теорії і методики тренування
Психолого-педагогічні	Уміння організувати навчання, розвивати особистість, мотивувати
Управлінсько-аналітичні	Планування тренувального процесу, аналіз ефективності
Інформаційно-комунікаційні	Використання цифрових технологій, онлайн-комунікацій, відеоаналізу
Етичні та лідерські	Формування морального клімату, особистий приклад, ціннісні орієнтири

Сформовано авторами

Нижче подано графічну модель структури діяльності тренера (рис. 1).

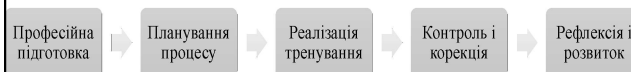

Рис. 1. Модель структури діяльності тренера

Ця модель демонструє циклічність і системність тренерської діяльності, де кожен етап потребує високого рівня професійної зрілості.

У межах теми дослідження було проаналізовано підготовку тренерських кадрів в Україні і зарубіжних країнах (табл. 2).

Таблиця 2.

**Міжнародний вимір підготовки тренерських кадрів:
Україна і зарубіжні країни**

Критерії порівняння	Україна	Провідні зарубіжні країни (Німеччина, Великобританія, Канада, США)
Структура освіти	Здебільшого – бакалаврат/ магістратура за спеціальністю «Фізична культура і спорт»	Система сертифікації та ліцензування (Coaching Licence, NCCP, UK Coaching Framework, тощо)
Професійна спеціалізація	Часто обмежена (тренер – універсал)	Чітка спеціалізація: тренер з виду спорту, з дитячим/професійним/ елітарним фокусом
Компетентнісний підхід	Впроваджується поступово, часто декларативно	Сформована система ключових і функціональних компетентностей (згідно з LTAD, ICCE Framework тощо)
Цифрові технології в освіті	Часткова цифровізація навчального процесу	Активне використання платформ: e-learning, відеоаналіз, статистика, онлайн-курси тощо
Підвищення кваліфікації	Обмежена система тренінгів, потребує модернізації	Регулярна перепідготовка, оновлення ліцензій, CPD (Continuing Professional Development)
Етичні та правові аспекти	Починають включатись до програм (антидопінг, права спортсменів)	Обов'язкові модулі з етики, безпеки, інклюзії, антибулінгу, захисту прав дитини
Практична підготовка	Практика є, але часто формальна, недостатньо орієнтована на реальні умови	Стажування у клубах, інтернатура, менторство, портфоліо тренерської діяльності
Використання міжнародних стандартів (ICCE, EOSE, NASPE тощо)	Часткове впровадження, часто у пілотних проєктах або за грантової підтримки	Повна інтеграція стандартів у державні та приватні програми підготовки тренерів
Мовна інтеграція та мобільність	Обмежена участь у міжнародних програмах через мовний бар'єр і брак фінансування	Активна участь у програмах Erasmus+, обмінах, міжнародних майстер-класах і сертифікаційних школах
Вплив наукових досліджень	Дослідження ведуться, але їх рідко інтегрують у підготовку тренера	Наукові досягнення активно впроваджуються у щоденну тренерську практику (Evidence-Based Coaching)

Сформовано авторами

Україна має потужний науково-педагогічний потенціал у сфері підготовки тренерів, проте актуальним є впровадження міжнародних стандартів, розширення цифрових, етичних та управлінських компетентностей, а також розвиток механізмів сертифікації, менторства та післядипломної освіти відповідно до світових трендів.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Професійна діяльність спортивного тренера є складним багатофакторним процесом, що вимагає не лише ґрунтовної спеціальної підготовки, а й постійного розвитку низки міждисциплінарних компетентностей. Компетентнісний підхід дозволяє структурувати вимоги до тренера як до фахівця, який здатен ефективно функціонувати в умовах високої конкуренції, цифрової трансформації та глобалізації спорту. Інтеграція інновацій, гнучкість мислення, цифрова грамотність, психологічна стабільність і педагогічний такт – риси, які формують сучасний образ ефективного спортивного тренера.

У контексті стрімкого розвитку спорту, цифрових трансформацій та змін у системі підготовки тренерських кадрів перспективними напрямками подальших досліджень є порівняльний аналіз систем тренерської освіти в різних країнах з

метою імплементації кращих міжнародних практик в український контекст.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

- Бондаренко О. В., Пільова С. Г. Філософські аспекти успішної діяльності тренера. *Інноваційна педагогіка*. 57(1). 2023. С. 146-150. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/57.1.29>
- Бурла А., Петренко О., Бурла О., Босько В. Психологічні аспекти діяльності спортивних тренерів. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15*. (5(164)). 2023. С. 47-50. DOI: [https://doi.org/10.31392/NPU-nr.series15.2023.5\(164\).10](https://doi.org/10.31392/NPU-nr.series15.2023.5(164).10)
- Іваній І. Сучасні тенденції професійно-педагогічної підготовки фахівців фізичного виховання та спорту в університетах країн Європейського союзу. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 1. С. 159-171.
- Качан О. А. Упровадження інноваційних технологій у фізкультурно-оздоровчу та спортивну діяльність закладів освіти: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Витоки, 2017. 138 с
- Ковальчук В. І. Особливості професійної діяльності спортивного тренера. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Випуск 11 (52), 2014. С. 53-56. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8509/Kovalchuk_V.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Лаврентьев О. М., Крупеня С. В., Малинський І. Й. Формування моделі професійної підготовки тренера з обраного виду спорту. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2021. Вип. 5 (136). С. 58-61.

7. Мулик В. В., Камаєв О. І. Теорія системності і системний підхід в професійній діяльності тренера: навч.-метод. посіб. Харків: ХДАФК, 2017. 88 с.

8. Сергієнко В. М. Фізкультурно-спортивна діяльність тренера з виду спорту: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2022. 184 с. URL: <https://sport.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12Сергієнко-В.М.-2022-Навчальний-посібник-Фізкультурно-спортивна-діяльність-тренера-з-виду-спорту.pdf/>

9. Сотник Ж. Г., Романова В. І. Педагогічна майстерність тренера-викладача. *Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі*: тези доп. II Міжнародної наук.-практ. інтернет-конференції. Дніпро. 2021. Т. 2. С. 294-296.

10. Шинкарьова О. Д., Шинкарьов С. І. Готовність майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до професійної діяльності. *Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичного виховання і спорту*: колективна монографія: за гол. ред. О. В. Отравенко. Полтава: Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». 2023. С. 134-168. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9835>

11. Шинкарьов С. І., Шинкарьова О. Д., Полулященко Т. Л. Основні напрямки вдосконалення системи спортивного тренування. *New Trends in Science and Technology: Global Challenges*. Abstracts of the 53th International scientific and practical conference. Myśl Naukowa, Poland, Warsaw. 2023. Pp. 85-89. URL: https://el-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/07/Poland_060623-1.pdf

12. Шинкарьов С. І., Шинкарьова О. Д., Брусак О. М. Формування професійної майстерності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. № 4 (363). 2024. С. 34-40. Видавничий дім «Гельветика». DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2024-4\(363\)-34-40](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2024-4(363)-34-40) URL: <http://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vped/issue/view/47>

13. Шинкарьов С. І., Шинкарьова О. Д., Шинкарьова Н. Г. Науково-педагогічна практика в закладах фахової вищої освіти. Методичні рекомендації для здобувачів спеціальності А7 «Фізична культура і спорт» освітньої програми «Спорт» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Полтава: Видавництво: Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». 2025. 35 с. URL: <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/11043>

14. Olena V. Otravenko, Olena M. Shkola, Valeriy O. Zhamardiy, Olena D. Shynkarova, Olena V. Fomenko, Tetiana L. Poluliashchenko, Viktoriia I. Donchenko, (2024). Fostering the social activity of future specialists in physical education and sports in a health-preserving environment. *Acta Balneologica. Journal of the polish balneology and physical medicine association*. 2024 march-april, vol. LXVI. ISSUE 2 (180). Pp. 135-143. DOI: <https://doi.org/10.36740/ABAL202402110>. ISSN 2082-1867. URL: <https://actabalneologica.pl/2-2024/>

15. Shynkarova, O. & Semyvolos, L. (2023). The role of the coach in equestrian sport. *Grail of Science*. Міжнародний науковий журнал. 2023. № 30. Pp. 378-381. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.04.08.2023.062>

16. Kavoura, A., & Ryba, T. V. (2020). Identity tensions in dual career: the discursive construction of future selves by female Finnish judo athletes. *Sport in Society*, 23(4), Pp. 645-659. <https://doi.org/10.1080/17430437.2019.1669325>

REFERENCES

1. Bondarenko, O. V., Pilova, S. H. (2023). *Filosofski aspekty uspishnoi diialnosti trenera* [Philosophical aspects of successful coaching]. *Innovatsiina pedahohika*. 57(1). S. 146-150. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/57.1.29> [in Ukrainian]

2. Burla, A., Petrenko, O., Burla, O., Bosko, V. (2023). *Psykhologichni aspekty diialnosti sportyvnykh treneriv* [Psychological aspects of sports coaches' activities]. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Serii* 15. (5(164)). S. 47-50. DOI: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.5\(164\).10](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.5(164).10) [in Ukrainian]

3. Ivani, I. (2019). *Suchasni tendentsii profesiino-pedahohichnoi pidhotovky fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu v universytetakh krain Yevropeiskoho soizu* [Modern trends in professional and pedagogical training of physical education and sports specialists at universities in the European Union countries]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. №1. S. 159-171 [in Ukrainian]

4. Kachan, O. A. (2017). *Uprovadzhenia innovatsiinykh tekhnolohii u fizkulturno-ozdorovchu ta sportyvu diialnist zakladiv osvity* [Introduction of innovative technologies into physical education, health and sports activities of educational institutions]. *Navchalno-metodychnyi posibnyk*. Sloviansk: Vytoky. 138 s [in Ukrainian]

5. Kovalchuk, V. I. (2014). *Osoblyvosti profesiinoi diialnosti sportyvnoho trenera* [Features of the professional activity of a sports coach]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Vypusk* 11 (52). S. 53-56. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8509/Kovalchuk_V.pdf?sequence=1&isAllowed=y [in Ukrainian]

6. Lavrentiev, O. M., Krupenia, S. V., Malynskiy, I. Y. (2021). *Formuvannia modeli profesiinoi pidhotovky trenera z obranoho vydu sportu* [Formation of a model of professional training of a coach in a chosen sport]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Vyp.* 5 (136). S. 58-61 [in Ukrainian]

7. Mulyk, V. V., Kamaiev, O. I. (2017). *Teoriia systemnosti i systemnyi pidkhid v profesiinii diialnosti trenera* [System theory and systemic approach in the professional activities of a trainer]. *navch.-metod. posib.* Kharkiv: KhDAFK. 88 s. [in Ukrainian]

8. Serhiienko, V. M. (2022). *Fizkulturno-sportyvna diialnist trenera z vydu sportu* [Physical education and sports activities of a sports coach]. *navchalnyi posibnyk*. Sumy: Sumskiy derzhavnyi universytet. 184 s. URL: <https://sport.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12Сергієнко-В.М.-2022-Навчальний-посібник-Фізкультурно-спортивна-діяльність-тренера-з-виду-спорту.pdf/> [in Ukrainian]

9. Sotnyk, Zh. H., Romanova, V. I. (2021). *Pedahohichna maisternist trenera-vykladacha* [Pedagogical skills of a trainer-teacher]. *Intehratsiia osvity, nauky ta biznesu v suchasnomu seredovyshchi: tezy dop. II Mizhnarodnoi nauk.-prakt. internet-konfer.* Dnipro. T. 2. S. 294-296. [in Ukrainian]

10. Shynkarova, O. D., Shynkarov, S. I. (2023). *Hotovnist maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi kultury i sportu do profesiinoi diialnosti* [Readiness of future physical education and sports specialists for professional activity]. *Suchasni tendentsii ta perspektyvy rozvytku fizychnoho vykhovannia i sportu: kolektyvna monohrafiia: za hol. red. O. V. Otravenko*. Poltava: Derzhavnyi zklad «Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka». S. 134-168. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9835> [in Ukrainian]

11. Shynkarov, S. I., Shynkarova, O. D., Poluliashchenko, T. L. (2023). *Osnovni napriamky*

vdoskonalennia systemy sportyvnoho trenuvannia [Main directions of improving the sports training system]. New Trends in Science and Technology: Global Challenges. Abstracts of the 53th International scientific and practical conference. Myśl Naukowa, Poland, Warsaw. Pp. 85-89. URL: https://el-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/07/Poland_060623-1.pdf [in Ukrainian]

12. Shynkarov, S. I., Shynkarova, O. D., Brusak, O. M. (2024). Formuvannia profesiinoi maisternosti maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi kultury i sportu [Formation of professional skills of future physical education and sports specialists]. Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky. №4 (363). S. 34-40. Vydavnychiy dim «Helvetyka». DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2024-4\(363\)-34-40](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2024-4(363)-34-40) URL: <http://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vped/issue/view/47> [in Ukrainian]

13. Shynkarov, S. I., Shynkarova, O. D., Shynkarova, N. H. (2025). Naukovo-pedahohichna praktyka v zakladakh fakhovoi vyshchoi osvity [Scientific and pedagogical practice in institutions of higher professional education]. Metodychni rekomendatsii dlia zdobuvachiv spetsialnosti A7 «Fizychna kultura i sport» osvitnoi prohramy «Sport» druho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity. Poltava: Vydavnytstvo: Derzhavnyi zaklad «Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka». 35 s. URL: <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/11043> [in Ukrainian]

14. Olena, V. Otravenko, Olena, M. Shkola, Valeriy O. Zhamardiy, Olena, D. Shynkarova, Olena, V. Fomenko, Tetiana, L. Poluliashchenko, Viktoriia, I. Donchenko, (2024). Fostering the social activity of future specialists in physical education and sports in a health-preserving environment. Acta Balneologica. Journal of the polish balneology and physical medicine association. 2024 march-april, vol. LXVI. ISSUE 2 (180). Pp. 135-143. DOI: <https://doi.org/10.36740/ABAL202402110>. ISSN 2082-1867. URL: <https://actabalneologica.pl/2-2024/> [in English]

15. Shynkarova, O. & Semyvolos, L. (2023). The role of the coach in equestrian sport. Grail of Science. Міжнародний науковий журнал. № 30. Pp. 378-381. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.04.08.2023.062> [in English]

16. Kavoura, A., & Ryba, T. V. (2020). Identity tensions in dual career: the discursive construction of future selves by female Finnish judo athletes. Sport in Society. 23(4). Pp. 645-659. URL: <https://doi.org/10.1080/17430437.2019.1669325> [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ДУБОВОЙ Олександр – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри олімпійського та професійного спорту Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Наукові інтереси: професійна освіта, фізична культура, спорт, система тренування, пауерліфтинг.

ДУБОВОЙ Володимир – доктор філософії з професійної освіти, старший викладач кафедри

олімпійського та професійного спорту Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Наукові інтереси: професійна освіта, фізична культура, спорт, система тренування, пауерліфтинг, психологія.

АНДРЕЄВ Максим – викладач кафедри олімпійського і професійного спорту Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Наукові інтереси: професійна освіта, фізична культура, спорт, система тренування, дзюдо.

ПАВЛОВ Роман – викладач кафедри олімпійського та професійного спорту Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Наукові інтереси: професійна освіта, фізична культура, спорт, система тренування, футбол.

СПАКОВА Дар'я – викладач кафедри олімпійського та професійного спорту Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Наукові інтереси: професійна освіта, фізична культура, спорт, реабілітація, система тренування.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

DUBOVOY Oleksandr – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Olympic and Professional Sports of the State Institution «Luhansk Taras Shevchenko National University».

Scientific interests: professional education, physical culture, sports, training system, powerlifting.

DUBOVOY Volodymyr – Doctor of Philosophy in Professional Education, Senior Lecturer of the Department of Olympic and Professional Sports of the State Institution «Luhansk Taras Shevchenko National University».

Scientific interests: professional education, physical culture, sports, training system, powerlifting, psychology.

ANDREEV Maksym – Lecturer of the Department of Olympic and Professional Sports of the State Institution «Luhansk Taras Shevchenko National University».

Scientific interests: professional education, physical culture, sports, training system, judo.

PAVLOV Roman – Lecturer at the Department of Olympic and Professional Sports of the State Institution «Luhansk Taras Shevchenko National University».

Scientific interests: professional education, physical culture, sports, training system, football.

SIPAKOVA Darya – Lecturer at the Department of Olympic and Professional Sports of the State Institution «Luhansk Taras Shevchenko National University».

Scientific interests: professional education, physical culture, sports, rehabilitation, training system.

Стаття надійшла до редакції 05.05.2025 р.

Стаття прийнята до друку 17.05.2025 р.